

Kort men brett om hypertoni

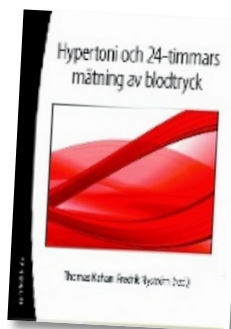
HYPERTONI OCH 24-TIMMARS MÄTNING AV BLODTRYCK

102 sidor.

Författare: Thomas Kahan, Fredrik Nyström, redaktörer.

Förlag: Studentlitteratur; 2009.
ISBN 978-91-4404-797-3.

Hypertoni är en sjukdom med gamla anor. Redan i den äldsta bevarade kinesiska medicinska läroboken »Nej Jing« (Gula kejsarens bok i internmedicin) från perioden 475–221 f Kr finns mycket skrivet om symptom som stämmer med komplikationer till hypertoni. Salt för konservering av mat blev vanligt och man har beräknat att den dagliga saltkonsumtionen på medeltiden uppgick till ett hektogram (100 g). Med ett så högt intag är det sannolikt att många oväntade och plötsliga dödsfall inte var giftmord, en annars vanlig förklaring, utan orsakades av hypertoniibetingat slaganfall.

Men det var inte förrän Riva-Rocci och Korotkoff för drygt 100 år sedan beskrev principerna för noninvasiv blodtrycksmätning som man lätt kunde mäta blodtrycket och därmed få en uppfattning om hur vanlig hypertoni är och också möjligheter till ett modernt omhändertagande av patienter med högt blodtryck.

Om detta har Kahan och Nyström skrivit en bok betitlad »Hypertoni och 24-timmars mätning av blodtryck«, en bok som är bredare i sitt upplägg än titeln kanske kan ge intryck av. Boken består av tre delar.

Den första delen har rubriken »Utredning och behandling av hypertoni« och

är skriven av Thomas Kahan. Det är en bred och fyllig genomgång av ett mycket stort område, där författaren lyckas få med alla väsentliga komponenter. Det är intressant att Kahan med samtida fynd kan stödja det gamla talesättet att kvinnan bär sin hypertoni bättre än mannen, och tacknämligt att han kommer ihåg att dagens diagnostik, som domineras av sofistikerad teknisk metodik, har nytta av det billiga och snabba stetoskopet – om man lärt sig att rätt använda det – för att upptäcka artärstenoser, låt vara att man tar upp detta enbart i tabeller och inte i den löpande texten.

Under rubriken »Rekommenderade livsstilsåtgärder« tar han på sedvanligt sätt upp bland annat tobak men undviker den känsliga frågan om snus. Praktiska råd, till exempel att överväga dosreduktion om blodtrycket varit väl kontrollerat under flera år, är värdefulla i dagens medikaliserade samhälle.

Den andra delen, »Grunder för blodtrycksmätning«, är skriven av Kahan och Nyström gemensamt. Den tar upp olika sätt att mäta blodtryck och praktiska problem vid blodtrycksmätningen. Till synes enkla och banala ting, såsom armhöjd i förhållande till hjärtposition och sittande respektive liggande ställning, kan ha stor betydelse för det uppmätta blodtrycket, men det är något som inte sällan förbises i allmän praxis.

Den tredje delen är betitlad »Ambulatorisk blodtrycksmätning« och skriven av Nyström. Här sammanfattas teknik och indikationer för ambulatorisk blod-

Modern blodtrycksmätning har hundraåriga anor.

Foto: Colourbox

trycksmätning. Läsaren konfronteras med vitrockshypertoni, white-coat hypertension, men också med vitrocksnormotoni eller maskerad hypertoni. Hembloodtrycksmätning diskuteras liksom blodtryckets dygnsvariation. Nyström är medveten om att man i görligaste mån bör undvika anglicismer men har inte funnit någon god svensk motsvarighet till »dipping«, det vill säga sänkningen av blodtrycket nattetid, varifrån också termen »non-dipping« utvecklats. Dygnsvariationens reproducerbarhet och prognos diskuteras.

Detta är ett axplock ur en mycket innehållsrik och vederhäftig bok, som på runt 100 sidor lyckats förmedla väsentlig information om hypertoni på ett särdeles lättillgängligt sätt. Boken riktar sig till all personal som handhar blodtryckshantering. För den fäkunnige ger boken handfasta praktiska instruktioner och mycket ny information. För den mångkunnige ger boken anledning att diskutera och fördjupa sig i hypertoni-problematiken. En rikhaltig referenslista, som sträcker sig från nutid till Riva-Rocci's publikation 1896, kan göra den mångkunnige ännu kunnigare och förhoppningsvis mer medicinhistoriskt intresserad. Boken kan varmt rekommenderas till alla med intresse för hypertoni.

Bengt W Johansson
med dr, docent

Nya upplagor

Kirurgi. 606 sidor.

Sjunde upplagan.

Författare: Bertil Hamberger, Ulf Haglund, redaktörer.

Förlag: Liber; 2009.

ISBN 978-91-47-08480-7.

Barnhälsovård – att främja barns hälsa.

286 sidor.

Femte upplagan.

Författare: Margaretha Magnusson, Margareta Blennow, Elisabet Hagelin, Claes Sundelin.

Förlag: Liber; 2009.

ISBN 978-91-47-01563-4.

Klinisk psykiatri. 700 sidor.

Tredje upplagan.

Författare: Ole Mors, Per Kragh Sørensen, Josef Parnas.

Förlag: Munksgaard Danmark; 2009.

ISBN 978-87-628-0579-8.

Migrän och spänningshuvudvärk hos barn och tonåringar. 145 sidor.

Andra upplagan.

Författare: Bo Larsson, redaktör.

Förlag: Studentlitteratur; 2009.

ISBN 978-91-44-04827-7.